

Три поради (угорська народна казка)

Автор Невідомий

Жив собі гусар. Служив він у війську вже два роки, а відпустки йому не давали. А гусар дуже хотів побувати вдома, побачити молоду дружину. Ще б пак! В гусари його забрали прямо з весілля. Відтоді він нічого не знав про дружину. Не знав навіть, чи жива вона, чи мертва.

На третій рік служби почалася війна.

Лютий ворог напав на країну. І якось трапилось, що під час битви троє дужих ворогів накинулись на командира і були б задушили його, якби гусар не наспів і не порубав усіх трьох.

Незабаром війна скінчилася, і командир каже гусарові:

— Ти врятував мене від смерті! Якби не ти, я давно лежав би в сирій землі! Тож проси в мене чого схочеш!

— Не хочу я нічого, тільки відпустіть мене додому: я скучив за своєю дружиною.

Командир був добрий чоловік і відпустив гусара.

Пішов гусар до рідного села. Довго йшов, стомився дуже. Та й вечір уже западав. Оглянув гусар місцевість і на узліссі побачив хатину. Підійшов він до хатини й постукав у двері.

В хатині ще не спали. Гусар увійшов. Там було багато людей. Його посадовили вечеряти. Наминаючи хліб із салом, він пильно прислухався і придивлявся до всіх.

Гусарові впало в око, що всі розмовляють, а один дідок мовчить.

Гусар подумав, що дідок хворий або німий, тож і спитав:

— Що це з вашим дідом?

— Нічого,— відповів господар.

— А чому ж він весь час мовчить?

— Він говорить тільки за гроші. Ось дай золотий — і побачиш: одразу заговорить.

Гусар навіть уявити собі не міг, які то мудрі слова мусить сказати дідок, що за них треба платити. Всякої всячини вже він наслухався, але таких слів, що варті золота, йому не доводилось чути.

Було в гусара три золотих, і вирішив він послухати мудрих слів Діда.

— Діду,— мовив він.— Скажи щось, і я дам тобі оцей золотий!

Дідок поклав золотий у кишеню, а потім обізвався:

— КОМУ ЩО ПОДОБАЄТЬСЯ, ТОМУ ВОНО Й ГАРНЕ.

Гусар почав думати-міркувати, чи варті ці слова золотого. Нарешті вирішив, що дід сказав мудрі слова.

Віддав гусар і другий золотий.

Дідок сказав:

— ЯКЩО У КОГОСЬ ЩОСЬ Є, ХАЙ ТОГО НЕ ПРИХОВУЄ.

Ці слова сподобались гусарові ще більше, і вирішив він віддати третій золотий.

За третій золотий дідок сказав:

— ВЕЧІРНІЙ ГНІВ ЗАЛИШАЙ НА РАНОК.

Ці слова особливо сподобались гусарові. Але грошей у нього більше не було.

— Ех, знав би я, що зустріну такого мудрого чоловіка, здобув би не три, а десять золотих! — вигукнув він.

— Не бідкайся, гусаре, що нема в тебе більше золотих, бо в мене все одно немає більше мудрих слів,— мовив дідок.— Ці слова, що я тобі сказав, я повторюю завжди і всім.

Вранці гусар подякував за нічліг та смачну вечерю і пішов.

Незабаром він підійшов до струмка. Біля струмка буяла травою і квітами невеличка галявина, а по галявині гуляла із старим ослом гарна-прегарна дівчина. В осла вже й шерсть повилазила, і вуха позвисали, такий він був старий. Але дівчина ніжно гладила, обіймала й цілувала осла.

Гусар схопився за палицю, щоб прогнати осла геть. Чи ж личить такий красуні цілуватися з таким старим опудалом? Але враз він згадав слова діда: "Кому що подобається, тому воно й гарне".

— Ну, якщо дівчині цей осел гарний, навіщо мені його чіпати — адже він не заподіяв мені ніякого лиха! Хай красуня втішається старим ослом,— пробурчав гусар собі під ніс і пішов далі.

Але осел гукнув:

— Зупинись-но на хвилинку, гусаре!

Коли гусар зупинився, осел підійшов до нього і розповів, що він не справжній осел, а зачарований королевич. В подяку за те, що гусар не сміявся з нього, осел подарував йому торбу золота, бо досі всі, хто проминав галявину, знімали його на глузи.

Гусар пішов далі. Торба із золотом була така важка, аж плечі в нього заболіли.

Нарешті гусар підійшов до густого темного лісу.

Не встиг він і оком змигнути, як його оточили розбійники.

— Що несеш у торбі? — спитали вони.

Гусар згадав слова діда: "Якщо у когось щось є, хай того не приховує",— і сказав:

— Золото.

Розбійники зареготали, аж за животи похапалися.

— Дурний ти, гусаре! Так ми тобі й повірили! Звідки це в тебе, бідного гусара, було б стільки золота?

І розбійники випустили гусара. Радий та веселий пішов він далі.

Ішов гусар з важкого торбою за плечима ще кілька днів. Нарешті підійшов до свого рідного села. Зрадив гусар. Ще б пак! Адже за кілька хвилин він побачить свою вірну дружину! Згадав він і про те, що в нього є вдома чудова рушниця.

"Ну-бо,— сказав собі гусар, перш ніж увійти до хати,— зазирну я у вікно".

І що ж гусар побачив?

Дружина його віддавала якомусь гарному парубкові рушницю! Потім вона поцілувала парубка, і той вистрибнув у вікно на подвір'я.

Розгніваний гусар вихопив із піхов шаблю, щоб зарубати дружину. Але враз згадав слова діда: "Вечірній гнів залишай на ранок".

Гусар постукав у двері й зайшов до хати.

Коли дружина його побачила, то заплакала від радості, кинулась йому на шию й почала цілувати.

Гусар сказав, що дуже стомився в дорозі й хоче відпочити. Але марно він заплющував очі — сон його не брав. Весь час думав про те, що дружина віддала його рушницю іншому, що вона його зрадила.

Устав гусар рано-вранці та й питає дружину:

— Де це моя рушниця, дружинонько?

Я віддала її вчора братові, щоб заховав десь у надійному місці, бо злодії можуть украсти рушницю. Зараз побіжу до брата й принесу.

Зрадів гусар і почав цілувати дружину. Ще й досі цілує, якщо не стомився.